

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/28/2021
Identifikačné číslo spisu: 7106215272
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7106215272.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mgr. K. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., A. XX, zastúpeného ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným., so sídlom Košice, Rázusova 1, IČO: 36 588 725, proti žalovanému Bytový podnik mesta Košice, s.r.o., Košice, Južné nábrežie 13, IČO: 44 518 684, zastúpenému splnomocnencom GOREJ Legal, s.r.o., Košice, Krmanova 14, IČO: 47 231 939, o zaplatenie 1.605.490,27 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 14C/28/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 3. júna 2020, sp. zn. 3Co/198/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 5. apríla 2018 č.k. 14C/28/2006-850 žalobu žalobcu o zaplatenie 1.605.490,27 EUR s príslušenstvom zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 100%.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 3. júna 2020, sp. zn. 3Co/198/2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 5. apríla 2018 č.k. 14C/28/2006-850, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie 1.605.490,27 eur s príslušenstvom, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody v dôsledku neplatnosti nájomnej zmluvy zo dňa 1.9.1997.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu, že žalobca nepreukázal, že by žalovaný škodu spôsobil úmyselne konaním odporujúcim dobrým mravom. Súd prvej inštancie k hodnoteniu spornej zmluvy ako neplatnej pre absenciu vôle (predovšetkým žalobcu) uzavrieť podnájomnú zmluvu dospel až po viacročnom prácnom dokazovaní a jeho hodnotení, keď evidentne obe zmluvné strany konali pod vplyvom domnienky, že uzavreli platnú zmluvu o nájme nebytových priestorov. Samotný žalobca v konaní namietal neplatnosť spornej zmluvy neskôr iba z dôvodu absencie predchádzajúceho písomného súhlasu obce s jej uzavretím. Rozhodujúcim znakom úmyslu je

predchádzajúca vedomosť zodpovedného subjektu, že svojim konaním spôsobuje škodu alebo že ju môže spôsobiť. Ľahostajný vzťah či nedostatok odborného záujmu voči výsledku konania sa pod nepriamy úmysel nezaraďuje, lebo vzťah ľahostajnosti k následku nestačí na naplnenie vôľovej zložky nepriameho úmyslu. V danej veci v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný (jeho právny predchodca vo vzťahu k zmluve) konal čo len v nepriamom úmysle, čiže by bol ľahostajne konajúcim smerom k tomu, či škoda žalobcovi vznikne či nevznikne a by zaujímal kladné stanovisko k obom týmto možnostiam.

2.2. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného a vznikom škody a nakoniec ani existenciu samotnej škody vo forme ušlého zisku. Žalobca reťazec príčin vedúcich k jeho údajnej škode skutkovo vymedzoval pôvodne tak, že prenajímateľ nezabezpečil pred uzavretím nájomnej zmluvy predchádzajúci súhlas obce, čo sa však ukázalo ako nepodstatné. Je potrebné vyhodnotiť, čo viedlo žalobcu k vyprataniu sporných priestorov a k strate jeho podnikateľskej príležitosti. Je celkom zrejmé, že žalobca priestory neopustil v dôsledku chybného právneho posúdenia charakteru zmluvy zo strany jeho zmluvného partnera. Práve naopak, predchodca žalovaného zmluvu rešpektoval a plnil, pokladajúc ju za platnú, kvôli čomu prikrčil k jej výpovedi a to z dôvodu neplatenia nájomného žalobcom, pre jeho meškanie s rekonštrukčnými prácami a pre užívanie priestorov v rozpore so zmluvou vo forme neoprávneného odberu pitnej vody. Žalobca priestory vypratol ešte pred skončením súdneho konania o určenie neplatnosti výpovede z nájmu nebytových priestorov (konanie skončilo zamietnutím žaloby), ako to vyplýva zo záznamu spísaného 4.11.1999 (viď čl. 319 spisu). V tej dobe rekonštrukciu priestorov bez vážnych dôvodov na strane domného prenajímateľa neukončil, hoci tak mal urobiť do 21.4.1998 a meškal aj s úhradou nájomného, kvôli čomu v konaní Okresného súdu Košice II sp.zn. 19C/293/2001 rozsudkom z 5.2.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 1Co/183/2008-222 z 29.10.2009 bol zaviazaný na zaplatenie sumy 115.550,- Sk so 17,6% ročným úrokom z omeškania od 1.1.1999 do zaplatenia titulom nájomného z podnájomnej zmluvy. K vyprataniu priestorov žalobcu teda primárne nevedlo pochybenie žalovaného pri vzniku zmluvného vzťahu ako možného predpokladu vzniku škody, ale naopak, jeho nepripravenosť či neochota plniť dohodnuté podmienky v čase, kedy ešte obe strany zmluvu pokladali za platnú. Prístup žalobcu k plneniu ním prevzatých povinností pred vypratáním priestorov nemožno označiť za vzorný a príkladný a tento napokon vyústil do jeho straty možností v priestoroch podnikat', ktorá v tejto dobe nemala základ v neplatnosti zmluvy.

2.3. Odvolací súd zdôraznil tiež nepreukázanie samotného vzniku škody v podobe ušlého zisku. Predpokladom úspešnosti nároku na náhradu ušlého zisku v danom prípade bolo preukázanie takých skutkových okolností, z ktorých by bolo možné spoľahlivo vyvodiť, že nebyť protiprávneho konania žalovaného, by žalobca z prevádzkovania reštaurácie dosiahol výnos, o ktorý prišiel. Ušlý zisk už podľa ustálenej judikatúry nemôže predstavovať iba zmarenie pripravovaného - zamýšľaného zárobkového zámeru či prísľubu možného príjmu, pokiaľ takýto majetkový prínos nie je podložený už existujúcimi či reálne dosiahnuteľnými okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že pri ich očakávanom behu - nebyť škodovej udalosti, by k zamýšľanému zisku skutočne došlo. Žalobca svoj nárok na ušlý zisk odvodzoval len z ním predloženého znaleckého posudku, ktorý vyčísloval, aký priemerný zisk by dosiahol ktorýkoľvek podnikateľský subjekt v prípade realizácie takéhoto podnikateľského zámeru v daných podmienkach a na danom trhu, keď znalec sa nevyjadroval k otázkam fázy realizácie podnikateľského zámeru žalobcu a ani neposudzoval okolnosti pravdepodobnosti dosiahnutia zisku. Správny je záver prvoinštančného súdu, že žalobca nepreukázal, že by sa jeho podnikateľský zámer dostal do štádia, kedy by bolo možné považovať dosiahnutie prospechu z podnikania za daných konkrétnych okolností za vysoko pravdepodobné. O takýchto reálnych predpokladoch predchádzajúcich vyprataniu priestorov žalobcom nevypovedajú už vyššie prezentované údaje, v zmysle ktorých žalobca svojim konaním či nekonaním (neplatením nájomného a nepokračovaním v rekonštrukcii) vytvoril naopak predpoklady pre ukončenie vzťahu s ním zo strany vlastníka priestorov a mal tak v tej dobe skutočne nulové reálne východiská preto, aby svoje úsilie rozvinul až do fázy zahrňujúcej už dej bezprostredne vedúci k ním žiadanému výsledku spojenému s dosiahnutím zisku. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP. Neúspešnému žalobcovi nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania a takýto nárok vznikol úspešnému žalovanému s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol, že nárok žalobcu na náhradu škody je čo do základu daný, alebo rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP odôvodnil tým, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu žiadnym spôsobom nereagoval na jasnú odvolaciu argumentáciu žalobcu, čo spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť (s poukazom na R 2/2016). Odvolací súd iba zopakoval dôvody rozhodnutia okresného súdu, išlo pritom jednak o argumentáciu namietajúcu nesprávne právne posúdenie veci, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu, ale najmä o argumentáciu namietajúcu nesprávne vyhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania. Dovolateľ namietal skutkové zistenia súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu o tom, že dňa 04.11.1999 dobrovoľne opustil prenajaté priestory a na to nadväzujúce správanie sa žalobcu. Odvolací súd nijako nereagoval ani na odvolací argument žalobcu o tom, že okresný súd neskúmal pri posudzovaní zodpovednosti za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom príčinnú súvislosť medzi konaním žalovaného, ktoré žalobca označil za príčinu vzniku škody a samotnou škodou, hoci žalobca v konaní toto konanie žalovaného podrobne popísal. Krajský súd nereagoval ani na odvolací argument žalobcu, podľa ktorého bolo v konaní konkrétnymi dôkazmi preukázané, že žalobca mohol dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku prevádzkou reštaurácie, resp. že dôvody okresného súdu pre opačný záver sú nedostatočné. Pokiaľ ako argument okresný súd použil názor, že sa žalobcov podnikateľský zámer nedostal do dostatočného štádia, kedy by bolo možné považovať dosiahnutie prospechu z podnikania za vysoko pravdepodobné, odvolací súd nijako nereagoval na argument žalobcu o tom, že sa tak stalo iba v dôsledku konania žalovaného, ktorý žalobcovi znemožnil rekonštrukciu dokončiť.

3.2. V odôvodnení dovolania, ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu pri výklade a aplikácii § 42, § 420 ods. 1 a § 424 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) jednak v otázke posudzovania príčinnej súvislosti zodpovednosti za škodu spôsobenú neplatnosťou právneho úkonu a pri posudzovaní otázky (ne)prerušenia tejto príčinnej súvislosti a jednak otázky posudzovania nepriameho úmyslu pri aplikácii § 424 OZ. Ďalšou rozhodujúcou právnou otázkou bolo posúdenie miery vyžadovania splnenia dôkaznej povinnosti o vzniku škody (ušlého zisku) na strane žalobcu v situácii, keď krajský súd túto vykladal absolútne, pričom nezohľadnil, že táto miera dôkaznej povinnosti je rôzna v závislosti od štádia realizácie podnikateľského zámeru, ktorý v dôsledku konania škodcu bol zmarený, čo dosiaľ nebolo predmetom rozhodovania odvolacieho súdu, resp. ním nebolo výslovne riešené. Odvolací súd nesprávne aplikoval stabilné závery rozhodovacej praxe pri posudzovaní príčinnej súvislosti tým, že v rozpore s nimi nesprávne definoval príčinu vzniku škody (neplatnosť nájomnej zmluvy, resp. konkrétne konanie žalovaného označené za úmyselné konanie v rozpore s dobrými mravmi), nezohľadnil pravidlá výkladu (ne)prerušenia príčinnej súvislosti v dôsledku okolností tvrdených žalovaným a ich vplyvu na kauzálny vzťah, tieto si zamenil za príčinu vzniku škody. Pokiaľ ide o príčinný vzťah pri škode spôsobenej úmyselným konaním žalovaného v rozpore s dobrými mravmi, tu ako príčinu vzniku škody vôbec v kauzálnom vzťahu neposudzoval okolnosti, ktoré príčinou boli (konkrétne konanie, resp. opomenutie žalovaného označené žalobcom) a svojvoľne ich redukoval znova na neplatnosť zmluvy, čím neposúdil vec podľa všetkých na ňu dopadajúcich ustanovení. Krajský súd ďalej nesprávne definoval nepriamy úmysel pri zodpovednosti za škodu podľa § 424 OZ, keď nesprávne vykladal uzrokovanie s následkom.

3.3. K otázke posudzovania príčinnej súvislosti dovolateľ poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, ktorú tvoria rozhodnutia R 7/1979, 3 Cdo 32/2007, 3 MCdo 18/2009. Krajský súd nevzal do úvahy, že príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (nedokončenie rekonštrukcie priestorov žalobcom v dôsledku konania žalovaného, či neotvorenie reštaurácie žalobcom). Krajský súd nesprávne pri posudzovaní príčinnej súvislosti urobil zodpovednosť za škodu závislou na neobmedzenej kauzalite a nesprávne uzavrel, že neplatnosť zmluvy spôsobená žalovaným nebola tou skutočnosťou, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (t.j. priamou príčinou vzniku škody). Vo vzťahu k zodpovednosti za škodu podľa § 424 OZ odvolací súd vychádzal iba čiastočne zo záverov rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 78/2009, podľa dovolateľa je v

prejednávanej spore potrebné zaoberať sa uzročením so vznikom škody, pretože o nepriamy úmysel môže ísť vtedy, ak by ľahostajnosť konajúceho k tomu, či škoda nastane alebo nenastane, vyjadrovala jeho kladné stanovisko k obojm týmto možnostiam, pretože v takom prípade by bolo možné usudzovať na uzročenie so vznikom škody a tým na nepriamy úmysel, poukazujúc aj na skoršiu judikatúru (R 41/1976, R 60/1972, R 3/1956). Krajský súd nesprávne pre preukázanie vzniku škody vo forme ušlého zisku poškodeným formuloval neprimerané dôkazné požiadavky, poukazujúc na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 319/2008. Odvolací súd nezohľadnil osobitosť veci žalobcu, že jeho podnikateľský zámer sa nemohol realizovať v dôsledku konania žalovaného už v jeho počiatocnom štádiu.

Pretože žalobca sa domáhal vydania medzitýmneho rozsudku, nebolo namieste vyžadovať od neho preukázanie výšky škody, ale iba preukázanie toho, že aspoň nejaká škoda vo forme ušlého zisku mu vznikla.

4. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a

hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie sudy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

9. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP však nie je spôsobilá založiť dovolacia námietka dovolateľa týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania, či nesprávneho právneho posúdenia veci. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom a ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z preskúmania postupu odvolacieho súdu nevyplýva, že by o takýto prípad závažných deficitov v dokazovaní išlo.

10. Rozhodujúci skutkový záver súdov nižších stupňov o odovzdaní prenajatej nehnuteľnosti zo strany žalobcu žalovanému má oporu už v samotnej žalobe, keď sám žalobca vo svojej žalobe zo dňa 06.06.2006 uviedol, že na základe konania žalovaného - podania výpovede z nájmu musel nebytové priestory žalovanému aj napriek vykonaným investíciám dňa 04.11.1999 odovzdať a vo svojom podnikateľskom zámere nemohol ďalej pokračovať, ako aj v Zázname z odovzdania nebytových priestorov v objekte Y. X zo dňa 04.11.1999 (č.l. 770), z ktorého je zrejmé, že na jeho prvej strane (č.l. 770) žalobca rukou dopísal text „POKRAČOVANIE” a na druhej strane (č.l. 771) záznam podpísal, pričom v ňom okrem iného uviedol: „nájomca potvrdzuje súpis vykonaných prác len v rozsahu priloženého znaleckého posudku ... zo dňa 4.10.1999 spracovaného Ing. J.“.

11. V preskúmvanej veci z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením veci súdom prvej inštancie s tým, že sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie. Uvedený postup je v súlade s § 387 ods. 2 CSP, ktoré ustanovenie umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdí. Pod vecnou správnosťou je potrebné rozumieť správne zistenie skutkového stavu, správnu aplikáciu a interpretáciu príslušnej hmotnoprávnej normy na zistený skutkový stav a zároveň aj skutočnosť, že rozhodnutie bolo vydané v súlade s ustanoveniami procesného práva.

12. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv žalobcu nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmvaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že žalobca sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

13. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (napr. sp. zn. IV. ÚS 150/03, sp. zn. I. ÚS 301/06).

14. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj ústavného súdu platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03-30).

15. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť uplatneného nároku. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

16. Súdny nižších inštancií správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, keď sa náležite vysporiadali so všetkými rozhodujúcimi skutkovými i právnymi argumentmi strán sporu.

17. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí dostatočne argumentačne vysporiadal s otázkou uplatneného nároku na náhradu škody spôsobenej úmyselným konaním proti dobrým mravom v zmysle § 424 OZ (bod 30. odôvodnenia), keď poukázal na to, že súd prvej inštancie k hodnoteniu spornej zmluvy ako neplatnej pre absenciu vôle (predovšetkým žalobcu) uzavrieť podnájomnú zmluvu dospel až po viacročnom prácnom dokazovaní a jeho hodnotení, keď evidentne obe zmluvné strany konali pod vplyvom domnienky, že uzavreli platnú zmluvu o nájme nebytových priestorov, pričom samotný žalobca v konaní namietal neplatnosť spornej zmluvy neskôr iba z dôvodu absencie predchádzajúceho písomného súhlasu obce s jej uzavretím. Pri zodpovednosti za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom môže ísť buď o úmysel priamy (ak zodpovedný subjekt vedel, že svojim konaním spôsobí škodu a zároveň takýto následok chcel spôsobiť) alebo nepriamy (ak zodpovedný subjekt vedel, že svojim konaním môže spôsobiť škodu a pre prípad, že ju spôsobí, bol s týmto dôsledkom uzročený). V oboch prípadoch je však rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť zodpovedného subjektu, že svojim konaním spôsobuje škodu alebo že ju môže spôsobiť. Odvolací súd zdôraznil, že ľahostajný vzťah či nedostatok odborného záujmu voči výsledku konania sa pod nepriamy úmysel nezaraďuje, lebo vzťah ľahostajnosti k následku nestačí na naplnenie vôľovej zložky nepriameho úmyslu, v danej veci pritom v konaní nebolo preukázané, aby žalovaný (jeho právny predchodca vo vzťahu k zmluve) konal čo len v nepriamom úmysle, čiže aby bol ľahostajne konajúcim smerom k tomu, či škoda žalobcovi vznikne či nevznikne a aby zaujímal kladné stanovisko k obom týmto možnostiam.

18. Odvolací súd tiež dostatočne podrobne odôvodnil svoj záver o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a vznikom škody pri posúdení zodpovednosti žalovaného za neplatnosť zmluvy (body 31.-33.), keď za rozhodujúce považoval to, že žalobca sporné priestory neopustil v dôsledku chybného právneho posúdenia charakteru zmluvy zo strany jeho zmluvného partnera. Práve naopak, predchodca žalovaného zmluvu rešpektoval a plnil, pokladajúc ju za platnú, kvôli čomu prikročil k jej výpovedi a to z dôvodu neplatenia nájomného žalobcom, pre jeho meškanie s rekonštrukčnými prácami a pre užívanie priestorov v rozpore so zmluvou vo forme neoprávneného odberu pitnej vody. Žalobca priestory vypratal ešte pred skončením súdneho konania o určenie neplatnosti výpovede z nájmu nebytových priestorov (konanie skončilo zamietnutím žaloby), ako to vyplýva zo záznamu spísaného 4.11.1999 (viď č.l. 319 spisu). V tej dobe rekonštrukciu priestorov bez vážnych dôvodov na strane domného prenajímateľa neukončil, hoci tak mal urobiť do 21.4.1998 a meškal aj s úhradou nájomného, kvôli čomu v konaní Okresného súdu Košice II sp.zn. 19C/293/2001 rozsudkom z 5.2.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 1Co/183/2008-222 z 29.10.2009 bol zaviazaný

na zaplataenie sumy 115.550,- Sk so 17,6% ročným úrokom z omeškania od 1.1.1999 do zaplataenia titulom nájomného z podnájomnej zmluvy. K vyprataniu priestorov žalobcu teda primárne nevedlo pochybenie žalovaného pri vzniku zmluvného vzťahu ako možného predpokladu vzniku škody, ale naopak, jeho nepripravenosť či neochota plniť dohodnuté podmienky v čase, kedy ešte obe strany zmluvu pokladali za platnú. Prístup žalobcu k plneniu ním prevzatých povinností pred vypratáním priestorov nemožno označiť za vzorný a príkladný a tento napokon vyústil do jeho straty možností v priestoroch podnikat', ktorá v tejto dobe nemala základ v neplatnosti zmluvy.

19. Rovnako je náležité odôvodnenie odvolacieho súdu v časti posúdenia nepreukázania vzniku škody v podobe ušlého zisku (body 34.-35. odôvodnenia). Predpokladom úspešnosti nároku na náhradu ušlého zisku v danom prípade bolo preukázanie takých skutkových okolností, z ktorých by bolo možné spoľahlivo vyvodiť, že nebyť protiprávneho konania žalovaného, by žalobca z prevádzkovania reštaurácie dosiahol výnos, o ktorý prišiel. Ušlý zisk už podľa ustálenej judikatúry nemôže predstavovať iba zmarenie pripravovaného - zamýšľaného zárobkového zámeru či príslubu možného príjmu, pokiaľ takýto majetkový prínos nie je podložený už existujúcimi či reálne dosiahnuteľnými okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že pri ich očakávanom behu - nebyť škodovej udalosti, by k zamýšľanému zisku skutočne došlo. Samotný podnikateľský zámer, ktorý nebol realizovaný nie je takou okolnosťou, ktorá by pri obvyklom slede udalostí viedla ku konkrétnemu zisku. Žalobca svoj nárok na ušlý zisk odvodzoval len z ním predloženého znaleckého posudku, ktorý vyčíšľoval, aký priemerný zisk by dosiahol ktorýkoľvek podnikateľský subjekt v prípade realizácie takéhoto podnikateľského zámeru v daných podmienkach a na danom trhu, keď znalec sa nevyjadroval k otázkam fázy realizácie podnikateľského zámeru žalobcu a ani neposudzoval okolnosti pravdepodobnosti dosiahnutia zisku. Žalobca nepreukázal, že by sa jeho podnikateľský zámer dostal do štádia, kedy by bolo možné považovať dosiahnutie prospechu z podnikania za daných konkrétnych okolností za vysoko pravdepodobné, neprezentoval skutočnosti dokumentujúce situáciu, kedy by bol mal zaistené predpoklady pre tzv. pravidelný beh vecí smerujúci k dosiahnutiu vyčíšľiteľného zisku. Žalobca svojim konaním či nekonaním (neplatením nájomného a nepokračovaním v rekonštrukcii) vytvoril naopak predpoklady pre ukončenie vzťahu s ním zo strany vlastníka priestorov a mal tak v tej dobe skutočne nulové reálne východiská preto, aby svoje úsilie rozvinul až do fázy zahrňujúcej už dej bezprostredne vedúci k ním žiadanému výsledku spojenému s dosiahnutím zisku.

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezistil, dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

21. Dovolateľ ďalej v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania má vyplývať aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

22. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo

132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

25. Dovolateľ namieta, že odvolací súd nesprávne aplikoval stabilné závery rozhodovacej praxe pri posudzovaní príčinnej súvislosti tým, že v rozpore s nimi nesprávne definoval príčinu vzniku škody (neplatnosť nájomnej zmluvy, resp. konkrétne konanie žalovaného označené za úmyselné konanie v rozpore s dobrými mravmi), nezohľadnil pravidlá výkladu (ne)prerušenia príčinnej súvislosti v dôsledku okolností tvrdených žalovaným a ich vplyvu na kauzálny vzťah, tieto si zamenil za príčinu vzniku škody. Tým nesprávne pri posudzovaní príčinnej súvislosti urobil zodpovednosť za škodu závislou na neobmedzenej kauzalite, zároveň za príčinu vzniku škody označil okolnosti, ktoré samé boli iba následkom.

26. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu formulovala nasledovné právne závery posudzovania otázky príčinnej súvislosti (samozrejme vždy aj v kontexte konkrétnych skutkových okolností).

26.1. V rozhodnutí sp. zn. 1Cz/59/1990 zo dňa 27.9.1990 Najvyšší súd Českej republiky, ktoré rozhodnutia bolo publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 21/1992, vyslovil, že pokiaľ k vzniku škody viedlo viac príčin, je treba sa zaoberať tým, či a do akej miery bolo bezprostrednou príčinou škody práve zavinenie protiprávneho konania škodcu. V tom rozsahu potom prichádza v úvahu jeho zodpovednosť za škodu. Hľadisko časovej súvislosti medzi porušením právnych povinností škodcu a skutkovou udalosťou, z ktorej vznikla škoda, nie je samo o sebe rozhodujúca; vecná súvislosť príčiny a následku je rozhodujúca, zatiaľ čo časová súvislosť napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti.

26.2. V rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 32/2007 (publikovanom aj ako judikát R 28/2008) najvyšší súd konštatoval, že v právnej teórii sa vzťahom príčinnej súvislosti označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Tieto závery boli prevzaté aj do neskoršieho rozhodnutia sp. zn. 3 MCdo 18/2009.

26.3. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/313/2009 okrem iného skonštatoval, že otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou je síce v prvom rade otázkou skutkovou, pričom súd zisťuje jej existenciu, avšak záver, či v konkrétnom prípade je či nie je daná príčinná súvislosť, je súčasne otázkou právnou, pretože súd tak robí záver o existencii jedného z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu, pričom tento právny záver je samozrejme závislý na skutkovom zistení.

26.4. V rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 11/2010 najvyšší súd dospel k záveru, že príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v

logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non* spoločný pre takmer všetky právne systémy Európskej únie), či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmou poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), prípadne inou skutočnosťou (ak bola tvrdená a preukázaná), sa zisťuje príčinná súvislosť. Protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody (kumulatívna kauzalita), stačí, že je jednou z príčin, a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Treba tiež rozlíšiť, či v konkrétnom prípade viac skutočností v jednom okamihu spolupôsobilo na vzniku toho istého škodlivého následku (konkurenčná kauzalita) alebo či jedna skutočnosť vylučuje druhú, prípadne či novou skutočnosťou došlo k prerušeniu pôvodného dejového sledu. V tejto súvislosti možno poukázať aj na Princípy európskeho deliktneho práva (Principles of European Tort Law - PETL), ktoré (ako dielo popredných predstaviteľov európskej civilistiky z prostredia akademickej obce i právnej praxe) právnicki vymedzujú príčinnú súvislosť ako predpoklad zodpovednosti za škodu (porovnaj Luboš Tichý, Jiří Hrádek et al., *Prokazování příčinné souvislosti multikauzálních škod*, Univerzita Karlova v Prahe 2010, str. 89). Podľa týchto princípov (čl. 3:104, bod 1), ak určitá skutočnosť viedla neodvratne k spôsobeniu škody, následná skutočnosť, ktorá by sama spôsobila tú istú škodu, nemôže byť braná do úvahy (nemožno na ňu brať zreteľ).

26.5. Jedno z novších rozhodnutí najvyššieho súdu 8 Cdo 191/2018 z 30. septembra 2019 rovnako prevzalo vyššie uvedené právne závery, poukazujúc tiež na ďalšie rozhodnutia, napr. z 30. júna 2010 sp. zn. 5 Cdo 126/2009, z 31. januára 2012 sp. zn. 6 MCdo 11/2010, z 27. júna 2018 sp. zn. 8 Cdo 112/2017 z 30. apríla 2019 sp. zn. 1 Cdo 133/2018).

27. Z vyššie uvedených bodov vyplýva, že vo výklade príčinnej súvislosti je prax dovolacieho súdu jednotná, a to dlhodobo. Zhodne ustálila, že vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevzniká, príčinou škody môže byť len tá skutočnosť, bez príčiny ktorej by škodný následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, stačí, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, ale musí ísť o príčinu podstatnú.

28. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne skutkové okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmou poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), prípadne inou skutočnosťou (ak bola tvrdená a preukázaná), sa zisťuje príčinná súvislosť.

29. Odvolací súd pri posudzovaní otázky príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného (spôsobenie neplatnosti zmluvy) a škodou žalobcu (ušlý zisk z dôvodu nemožnosti prevádzkovania reštaurácie) vychádzal z vyššie uvedenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (bod 32. odôvodnenia) a

vecne správne vymedzil, medzi akou ujmu - ako následkom a akou skutočnosťou - ako príčinou tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná.

29.1. Z hľadiska skutkového bolo ustálené, že žalobca sporné priestory neopustil v dôsledku chybného právneho posúdenia charakteru zmluvy zo strany jeho zmluvného partnera, keď predchodca žalovaného zmluvu rešpektoval a plnil, pokladajúc ju za platnú, kvôli čomu prikročil k jej výpovedi a to z dôvodu neplatenia nájomného žalobcom, pre jeho meškanie s rekonštrukčnými prácami a pre užívanie priestorov v rozpore so zmluvou vo forme neoprávneného odberu pitnej vody. Žalobca priestory vypratá ešte pred skončením súdneho konania o určenie neplatnosti výpovede z nájmu nebytových priestorov (konanie skončilo zamietnutím žaloby), ako to vyplýva zo záznamu spísaného 4.11.1999 (viď č.l. 319 spisu). V tej dobe žalobca meškal s úhradou nájomného, kvôli čomu v konaní Okresného súdu Košice II sp.zn. 19C/293/2001 rozsudkom z 5.2.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 1Co/183/2008-222 z 29.10.2009 bol zaviazaný na zaplatenie sumy 115.550,- Sk so 17,6% ročným úrokom z omeškania od 1.1.1999 do zaplatenia titulom nájomného z podnájomnej zmluvy. K vyprataniu priestorov žalobcom teda nevedlo pochybenie žalovaného pri vzniku zmluvného vzťahu ako možného predpokladu vzniku škody, ale naopak, porušenie povinnosti žalobcu platiť dohodnuté nájomné a na to nadväzujúca výpoveď z nájmu, a to v čase, kedy obe strany zmluvu pokladali za platnú.

29.2. K majetkovej ujme žalobcu došlo v priamej a bezprostrednej súvislosti s ukončením užívania prenajatých priestorov v dôsledku výpovede z nájmu, a to v dôsledku neplatenia nájomného. Záver o neplatnosti nájomnej zmluvy (ku ktorému dospeli súdy až v roku 2004) nemal žiaden vplyv na vypratanie prenajatých priestorov, a teda nemohol byť príčinou vzniku škody na strane žalobcu. Príčinná súvislosť medzi neplatnosťou zmluvy a ušlým ziskom žalobcu by mohla byť daná len vtedy, ak by dôvodom ukončenia užívania prenajatých priestorov bola neplatnosť nájomnej zmluvy. V skutočnosti však obe strany považovali nájomnú zmluvu za platnú, riadili sa ňou, žalovaný, resp. jeho právny predchodca vychádzajúc z tejto zmluvy vypovedal žalobcovi nájom a domáhal sa zaplatenia dlžného nájomného, ktoré mu aj bolo priznané právoplatným rozhodnutím súdu (v súdnom konaní sa ako predbežná otázka musela riešiť tiež otázka platnosti nájomnej zmluvy). Dovolateľ preto nedôvodne namieta, že odvolací súd nesprávne pri posudzovaní príčinnej súvislosti urobil zodpovednosť za škodu závislou na neobmedzenej kauzalite a zároveň za príčinu vzniku škody označil okolnosti, ktoré samé boli iba následkom.

30. Dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie aj vo vzťahu k posúdeniu jeho nároku na náhradu škody spôsobenej úmyselným konaním proti dobrým mravom v zmysle § 424 OZ.

30.1. Výkladom tohto ustanovenia sa najvyšší súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 78/2009, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom sa vyžaduje súčasné splnenie troch podmienok: 1/ úmyselné konanie proti dobrým mravom, 2/ vznik škody, 3/ príčinná súvislosť medzi úmyselným konaním proti dobrým mravom a vznikom škody. K vzniku povinnosti nahradiť škodu je potrebné, aby všetky predpoklady boli splnené súčasne; pokiaľ niektorá z nich chýba, nárok na náhradu škody nevzniká. Pod „úmyselným konaním proti dobrým mravom“ treba rozumieť úmyselné konanie priečiace sa morálnym normám a pravidlám povahy (contra bonos mores), ktoré sú všeobecne uznávané v demokratickej spoločnosti presadzujúcej slušnosť, ohľaduplnosť, porozumenie a vzájomné rešpektovanie. Úmyselné konanie proti dobrým mravom nerešpektuje tieto etické normy a nesie znaky neslušnosti, nepoctivosti, bezohľadnosti, ziskuchtivosti a pod. Pri zodpovednosti za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom môže ísť buď o úmysel priamy (v prípade ktorého zodpovedný subjekt vedel, že svojím konaním spôsobí škodu a súčasne tento následok chcel spôsobiť) alebo nepriamy (v prípade ktorého zodpovedný subjekt vedel, že svojím konaním môže spôsobiť škodu a pre prípad, že ju spôsobí, bol s týmto dôsledkom uzrozumený). V oboch prípadoch je teda rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť zodpovedného subjektu, že svojím konaním spôsobuje škodu alebo že ju môže spôsobiť. Ľahostajný vzťah k výsledku konania sa pod nepriamy úmysel nezaraďuje, lebo vzťah ľahostajnosti k následku nestačí na naplnenie vôľovej zložky nepriameho úmyslu; o nepriamy úmysel by však mohlo ísť vtedy, ak by ľahostajnosť konajúceho k tomu, či škoda nastane alebo nenastane, vyjadrovala jeho kladné stanovisko k obom týmto možnostiam. Za škodu treba aj tu považovať majetkovú ujmu (zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou). O vzťah príčinnej súvislosti medzi úmyselným konaním proti dobrým mravom a škodou ide vtedy, ak

škoda vznikla v dôsledku úmyselného konania proti dobrým mravom (t.j. ak je medzi nimi vzťah príčiny a následku, pri ktorom platí, že ak by nedošlo k úmyselnému konaniu proti dobrým mravom, nevznikla by ani škoda).

30.2. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní aj v tejto otázke vychádzal z vyššie citovaných záverov súdnej praxe najvyššieho súdu, pričom nepovažoval za preukázané úmyselné konanie žalovaného proti dobrým mravom, zdôrazniac, že súd prvej inštancie k hodnoteniu spornej zmluvy ako neplatnej pre absenciu vôle uzavrieť podnájomnú zmluvu dospel až po viacročnom dokazovaní a jeho hodnotení, keď evidentne obe zmluvné strany konali pod vplyvom domnienky, že uzavreli platnú zmluvu o nájme nebytových priestorov, pričom samotný žalobca v konaní namietal neplatnosť spornej zmluvy neskôr iba z dôvodu absencie predchádzajúceho písomného súhlasu obce s jej uzavretím. Zároveň je potrebné opätovne zdôrazniť, že k majetkovej ujme žalobcu došlo v priamej a bezprostrednej súvislosti s ukončením užívania prenajatých priestorov v dôsledku výpovede z nájmu, a to v dôsledku neplatenia nájomného, príčinou vzniku škody žalobcu teda nebolo konanie žalovaného, a preto ani nemohla byť preukázaná príčinná súvislosť medzi prípadným konaním žalovaného v rozpore s dobrými mravmi a vznikom škody žalobcu.

31. Dovolací súd dodáva, že tak ako už bolo uvedené vyššie, predmetom dovolacieho prieskumu pri namietaní nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 písm. a/ až c/ CSP) sú výslovne otázky právne a nie skutkové. Pri posúdení správnosti riešenia právnej otázky je však potrebné vyhodnotiť aj logickú nadväznosť a spojitosť právnych záverov a skutkových zistení. Preto aj v preskúmvanej veci dovolací súd posudzoval prípadný odklon rozhodnutia odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu v nadväznosti na konkrétne skutkové okolnosti, avšak len v rámci spomínanej logickej konzistentnosti právnych záverov a skutkových zistení. Preto aj ďalšie dovolacie argumenty žalobcu, zachádzajúce do skutkových podrobností vzťahu sporových strán, presahujú rámec prípustnosti dovolania v zmysle § 421 písm. a/ CSP.

32. Z vyššie uvedeného vyplýva, že k odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v danom prípade nedošlo (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

33. Dovolateľ za rozhodujúcu právnu otázku označil tiež otázku posúdenia miery vyžadovania splnenia dôkaznej povinnosti o vzniku škody (ušlého zisku) na strane žalobcu v situácii, keď krajský súd túto vykladal absolútne, pričom nezohľadnil, že táto miera dôkaznej povinnosti je rôzna v závislosti od štádia realizácie podnikateľského zámeru, ktorý v dôsledku konania škodcu bol zmarený, čo dosiaľ nebolo predmetom rozhodovania dovolacieho súdu, resp. ním nebolo výslovne riešené.

34. Pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový [v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo (naopak) žalobe vyhovieť], zaťažuje procesná povinnosť dovolateľa preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z týchto dôvodov. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Inak povedané, ak z dvoch alebo z viacerých kľúčových a rovnocenných dôvodov, na ktorých právne stojí napadnuté odvolacie rozhodnutie, minimálne jeden dôvod v rámci dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP obstoje (dovolanie je tu neprípustné, alebo nie je tu dôvodné, resp. tento dôvod nie je dovolaním napadnutý, pozn.), nemôžu obstať ďalšie dôvody podľa § 421 ods. 1 CSP, aj keby všetky ostatné kľúčové dôvody mali byť in concreto prípustné a opodstatnené [dôvodné (3Cdo/158/2017, 7Cdo/32/2019, 7Cdo/129/2018, 7Cdo/98/2019, 7Cdo/242/2019, 7Cdo/43/2020)].

35. Vzhľadom na to, že žalobca si uplatňoval nárok na náhradu škody v zmysle § 420 a § 424 OZ, pričom dôvodom zamietnutia žaloby bolo nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného a vznikom škody žalobcu (§ 420 OZ), ako aj nepreukázanie úmyselného konania žalovaného proti dobrým mravom (§ 424 OZ), už toto samotné konštatovanie odôvodňuje záver o nevyhnutnosti zamietnutia žaloby, nakoľko ako už bolo konštatované, pre úspech žaloby na náhradu škody musia byť splnené všetky podmienky kumulatívne a nesplnenie čo i len jednej z nich má za následok zamietnutie žaloby. Je preto nadbytočným ďalej sa zaoberať otázkou preukázania vzniku škody, zodpovedanie dovolateľom nastolenej otázky posúdenia miery vyžadovania splnenia dôkaznej povinnosti o vzniku škody (ušlého zisku) by malo len akademický charakter, bez vplyvu na záver odvolacieho súdu o dôvodnosti potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby žalobcu. Inak povedané, ak by aj žalobca uniesol dôkazné bremeno a preukázal vznik škody, no zároveň by nepreukázal príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a protiprávnym konaním škodcu, resp. jeho úmyselné konanie proti dobrým mravom, nemohol by byť v konaní úspešný a jeho žaloba musela byť zamietnutá.

36. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je prípustné, a preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

37. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol, a to z časti podľa § 447 písm. c/ CSP a z časti podľa § 447 písm. f/ CSP.

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu (§ 255 ods. 1 CSP) žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.